

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ VALSTYBINĘ MOKESČIŲ INSPEKCIJĄ PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS

2019-11-08 Nr. 4D-2019/1-1197
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius 2019-09-19 gavo X (toliau vadinama – Pareiškėjas) skundą dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau vadinama ir – VMI) pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai nepateikiant atsakymo į Pareiškėjo 2019-07-12 kreipimąsi raštu, susijusį su Pareiškėjo mokestinėmis prievolėmis.

2. Pareiškėjas skunde, be kitų aplinkybių, nurodo:

2.1. „2019-07-11 iš [...] [VMI] gavau elektroniniu paštu atsiųstą 2019-07-11 raštą Nr. 9.50-466-86642 „Priminimas pateikti deklaraciją ar kitokius dokumentus“ [...], kuriame primenama, kad dar nepateikiau 2018-01-01 – 2018-12-31 mokestinio laikotarpio dokumento „Nekilnojamojo turto mokesčio deklaracija“ [...], kurią privalėjau pateikti iki 2019-02-15, [...]“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.2. „Kadangi, mano manymu, pagal Valstybės įmonės „Registrų centras“ Nekilnojamojo turto registro duomenis nuosavybės teise priklausančio apmokestinamojo turto už 2018-01-01 – 2018-12-31 laikotarpį neturėjau, 2019-07-12 raštu [...] ir el. paštu kreipiausi į VMI, [...]“.

2.3. „[...] VMI per Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme nustatytą terminą atsakymo į mano raštą nepateikė, atsakymas negautas iki šiol, [...]“.

3. Pareiškėjas Seimo kontrolieriaus prašo išsiaiškinti dėl skunde nurodytų aplinkybių.

4. Su skundu, be kita ko, pateikta:

Pareiškėjo 2019-07-12 kreipimasis, adresuotas VMI (kopija), kuriame, be kita ko, nurodyta:

„[...] Prašau:

1. Atšaukti reikalavimą (priminimą) pateikti nekilnojamojo turto mokesčio deklaraciją (KIT711 formą);

2. Neskirti nuobaudos už deklaracijos nepateikimą;

3. Nepasikeitus teisinei aplinkai nebereikalauti teikti nekilnojamojo turto mokesčių deklaracijų dėl šiame rašte išvardintų patalpų ir inžinerinio statinio už ateinančius deklaravimo laikotarpius.“

„Apie šio rašto 1-3 punkte iškeltais (pateiktais) klausimais (prašymais) priimtus sprendimus prašau informuoti mane el. paštu [...] ir paštu.“

TYRIMAS IR IŠVADOS

Skundo tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

5. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 ir 20 straipsniais, Seimo kontrolierius dėl Pareiškėjo skunde nurodytų aplinkybių kreipėsi į VMI.

6. Iš VMI pateiktų paaiškinimų ir dokumentų nustatyta:

6.1. „[...]. [...] [VMI] 2019-07-12 elektroniniu paštu (vmi@vmi.lt) gavo [Pareiškėjo] 2019-07-12 raštą dėl nekilnojamojo turto mokesčio deklaracijos pateikimo. Gautas [Pareiškėjo] raštas buvo užregistruotas darbo organizavimo ir dokumentų valdymo sistemoje (DODVS), registracijos Nr. GP-7299, ir perduotas nagrinėti bei atsakyti Vilniaus apskrities VMI Mokestinių prievolių departamento II skyriaus vyriausiajai specialistei [...]“.

6.2. „[...]. Gautas [Pareiškėjo] kreipimasis buvo išnagrinėtas ir įvertintas iš esmės atsižvelgiant į jo pateiktą informaciją ir [VMI] turimus duomenis. [...] Pažymime, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos Nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo nuostatomis, nekilnojamojo turto mokestis (toliau - NTM) apskaičiuojamas pagal Valstybinės įmonės „Registru centro“ Nekilnojamojo turto registro ir Nekilnojamojo turto kadastro duomenis. Išvadas atsakymui parengti dėl NTM prievolės pateikė [VMI] Teisės departamento Tiesioginių mokesčių skyriaus vyriausiasis specialistas [...] ir [VMI] Mokestinių prievolių departamento Deklaravimo procedūrų administravimo skyriaus vyriausioji specialistė [...]“.

6.3. „[...]. [Pareiškėjui] atsakymą į jo kreipimąsi parengė nustatyta tvarka ir nustatytu terminu Vilniaus apskrities VMI Mokestinių prievolių departamento II skyriaus vyriausioji specialistė [...]. Atsakymas buvo išsiųstas paštu registruotu laišku [Pareiškėjo] registruotos gyvenamosios vietos nurodytu adresu [...]. VMI darbuotoja šiuo atveju tiesiog neatkreipė dėmesio į tai, kad [Pareiškėjas] prašė informuoti paštu ir el. paštu, todėl el. paštu atsakymas nebuvo išsiųstas.“

6.4. „[...]. Vadovaujantis teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais į [Pareiškėjo] 2019-07-12 raštą buvo atsakyta Vilniaus apskrities VMI Mokestinių prievolių departamento II skyriaus 2019-08-08 raštu Nr. (7.1) 46-MPD-9490. Atsakymas išsiųstas klasikiniu paštu, registruotos gyvenamosios vietos adresu: [...]. Pažymime, kad Lietuvos paštas 2019-09-16 laišką grąžino atgal su priežastimi: „neatsiėmė pašte per siuntos saugojimo terminą“.

6.5. „[...]. Vadovaujantis Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių nustatyta tvarka ir terminais, į [Pareiškėjo] 2019-07-12 raštą buvo atsakyta laiku - per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje dienos, todėl kreipimosi nagrinėjimo termino pratęsti nebuvo pagrindo.“

6.6. „[...]. [...] [Pareiškėjui] šio rašto kopija ir Vilniaus apskrities VMI Mokestinių prievolių departamento II skyriaus 2019-08-08 raštu Nr. (7.1) 46-MPD-9490 parengtas atsakymas pakartotinai yra išsiunčiamas paštu ir el. paštu. [...]“.

6.7. VMI Mokestinių prievolių departamento II skyriaus 2019-08-08 rašte Nr. (7.1)46-MPD-9490, adresuotame Pareiškėjui (kopija), nurodyta:

„Atsakydami į Jūsų prašymą dėl priminimo pateikti Nekilnojamojo turto mokesčio deklaraciją, paaiškiname:

Nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo (toliau - NTMĮ) 4 straipsnyje yra numatyta, kad nekilnojamojo turto mokesčio objektas yra nekilnojamas turtas (toliau - NT), esantis Lietuvos Respublikoje, išskyrus toliau šiame straipsnyje numatytas išimtis. Pagal NTMĮ 2 straipsnio 8 dalį NT laikomos Nekilnojamojo turto registre registruojamos patalpos, inžineriniai ir kiti statiniai. NT yra registruojamas Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatymo nustatyta tvarka. Šio įstatymo 9 straipsnyje nustatyta, kad Nekilnojamojo turto registre registruojami nekilnojamieji

daiktai, jeigu jie Nekilnojamojo turto kadastro įstatymo nustatyta tvarka yra suformuoti kaip atskiri NT objektai ir jiems suteiktas unikalus numeris.

Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad statinių ar patalpų (suformuotų kaip atskiri nekilnojamieji daiktai) priklausiniai, kurie yra savarankiški ir pagrindiniam daiktui tarnauti skirti antraeiliai daiktai, pagal savo savybes nuolat susiję su pagrindiniu daiktu, negali būti laikomi atskirais nekilnojamojo turto kadastro objektais tol, kol pagal šio įstatymo 7 straipsnio nuostatas nėra suformuoti kaip atskiri nekilnojamieji daiktai. Remiantis VI „Registrų centras“ Nekilnojamojo turto registro centrinio duomenų banko išrašu, jums nuosavybės teise nuo 2018-10-05 priklauso negyvenamoji patalpa - poilsio patalpos (unikalus numeris [...]), o šio NT priklausiniai yra šie objektai: [...]. Šie priklausiniai yra suformuoti kaip atskiri nekilnojamieji daiktai, todėl jie apmokestinami atskirai nuo pagrindinio NT objekto. Pažymėtina, kad NTMĮ 7 straipsnio 1 dalies 6 punkte nustatyta, jog NT mokesčiu neapmokestinama fiziniam asmeniui nuosavybės teise priklausančių ar jų išgyjamų gyvenamosios, sodų, garažų, fermų, šiltnamių, ūkio, pagalbinio ūkio, mokslo, religinės, poilsio paskirties statinių (patalpų), žuvininkystės statinių ir inžinerinių statinių bendra vertė, neviršijanti 220 000 eurų. Kitos paskirties (sandėliavimo, paslaugų, viešbučių, gamybos, pramonės, kitos) NT, nuosavybės teise priklausančios fiziniam asmeniui, turi būti apmokestinamos NTMĮ nustatyta tvarka.

Todėl jums nuosavybės teise priklausančios poilsio paskirties patalpos (unikalus numeris [...]) neapmokestinamos nekilnojamojo turto mokesčiu, nes bendra Jūsų turimų gyvenamosios paskirties patalpų NT vertė neviršija 220 000 eurų, o kitos paskirties nekilnojamas turtas (paklausime nurodytu atveju - katilinė ir rūsys) yra laikytinas NT mokesčio objektu ir apmokestinamas NTMĮ nustatyta tvarka. Jūs turite prievolę pateikti 2018 metų Nekilnojamojo turto mokesčio deklaraciją (forma KIT711). Pagal NTMĮ 12 str. 4 dalį mokesčio deklaracija turi būti pateikta ir mokestis sumokėtas iki kitų kalendorinių metų vasario 15 dienos.

Šį atsakymą turite teisę apskusti Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo arba Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka pasirinktinai Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius) arba Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, 01102 Vilnius) ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo šio atsakymo įteikimo dienos.“

Skundo tyrimui reikšmingi teisės aktai

7. Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai:

7.1. **Istatymai:**

7.1.1. *Seimo kontrolierių įstatyme* nustatyta:

12 straipsnio 1 dalis – „Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje. [...]“

22 straipsnio 3 dalis – „Skundo tyrimas nutraukiamas, jei tyrimo metu išnyksta skundžiamos aplinkybės arba, tarpininkaujant Seimo kontrolieriui, skunde keliamos problemos išsprendžiamos gera valia, taip pat kitais šio įstatymo nustatytais atvejais.“

7.1.2. *Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatyme* nustatyta:

4 straipsnio 1 dalis – „Institucijos privalo teikti pareiškėjams ar jų atstovams (toliau – pareiškėjas) dokumentus, išskyrus šio įstatymo ir kitų įstatymų nustatytus atvejus.“

6 straipsnis – „Institucija, teikdama dokumentus, vadovaujasi šiais principais: [...]; 5) pagalbos – pareiškėjams teikiama pagalba įgyvendinant teisę gauti dokumentus; [...]“

7.1.3. *Viešojo administravimo įstatyme* nustatyta:

14 straipsnio 1 dalis – „Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės tvirtina Vyriausybė.“

7.2. **Kiti teisės aktai:**

7.2.1. Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 patvirtintose *Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse* reglamentuojama:

25 punktas – „Prašymai, išskyrus prašymus, į kuriuos, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, kitų asmenų ar institucijos interesų, galima atsakyti tą pačią darbo dieną, turi būti išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje dienos. Administracinės procedūros atliekamos laikantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 31 straipsnyje nustatytų terminų.“

32 punktas – „Į prašymus atsakoma valstybine kalba arba kita kalba, jei prašymą institucijos vadovo sprendimu buvo galima pateikti kita kalba, ir tokiu būdu, koku buvo pateiktas prašymas, arba tokiu būdu, kuris buvo nurodytas prašyme.“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

8. **Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika**

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012-03-01 nutartyje (administracinė byla Nr. A⁵⁰²-1605/2012), be kita ko, nurodyta:

„[...] Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999 m. gegužės 11 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimai, 2004 m. lapkričio 5 d. išvada). Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁰-655/2005). Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir Viešojo administravimo įstatymas) 1 straipsnyje, apibrėžiančiame aptariamo įstatymo paskirtį, nustatyta, jog šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; garantuoja asmenų teisę apskusti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų, skundų ir pranešimų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje. Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidiarumo ir kitais šioje įstatymo normoje išvardytais principais. Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei *gero administravimo, atsakingo valdymo* principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.).“

Tyrimo išvados

9. Seimo kontrolierius gavo Pareiškėjo skundą dėl VMI pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai nepateikiant atsakymo į Pareiškėjo 2019-07-12 kreipimąsi raštu, susijusį su Pareiškėjo mokėstinėmis prievolėmis.

Dėl Pareiškėjo skunde nurodytų aplinkybių Seimo kontrolierius kreipėsi į VMI.

10. Vadovaujantis Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje įtvirtintomis nuostatomis, institucijos privalo teikti pareiškėjams ar jų atstovams dokumentus (informaciją), išskyrus šio įstatymo ir kitų įstatymų nustatytus atvejus. Seimo kontrolieriui pažymi, kad prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės tvirtina Vyriausybė. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių (toliau vadinama – Taisyklės) 25 punkte reglamentuojama, jog prašymai, išskyrus prašymus, į kuriuos, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, kitų asmenų ar institucijos interesų, galima atsakyti tą pačią darbo dieną, turi būti išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje dienos.

Iš tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateiktos informacijos (dokumentų) nustatyta, kad VMI 2019-07-12 elektroniniu paštu (vmi@vmi.lt) gavo Pareiškėjo 2019-07-12 kreipimąsi dėl nekilnojamojo turto mokesčio deklaracijos pateikimo (pažymos 4 ir 6.1 punktai). Pareiškėjas skunde Seimo kontrolieriui nurodė, jog pirmiau minėtu 2019-07-12 prašymu kreipėsi į VMI „raštu [...] ir el. paštu“, tačiau iš VMI tyrimo metu pateiktų duomenų nėra aišku, ar šį 2019-07-12 kreipimąsi VMI gavo tik el. paštu, ar ir el. paštu, ir raštu. Visgi, tai nepaneigia fakto, jog Pareiškėjo 2019-07-12 kreipimasis VMI 2019-07-12 buvo apskritai gautas.

Tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateiktuose paaiškinimuose VMI nurodė, jog Pareiškėjo 2019-07-12 kreipimasis buvo „išnagrinėtas ir įvertintas iš esmės atsižvelgiant į jo pateiktą informaciją ir [VMI] turimus duomenis“ (pažymos 6.2 punktas), ir kad į Pareiškėjo 2019-07-12 kreipimąsi buvo atsakyta Vilniaus apskrities VMI Mokestinių prievolių departamento II skyriaus 2019-08-08 raštu Nr. (7.1) 46-MPD-9490, šis atsakymas Pareiškėjui išsiųstas paštu registruotu laišku, registruotos gyvenamosios vietos adresu, tačiau „Lietuvos paštas 2019-09-16 laišką grąžino atgal su priežastimi: „neatsiėmė pašte per siuntos saugojimo terminą“ (pažymos 6.3 ir 6.4 punktai). Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, jog VMI atsakymas į Pareiškėjo kreipimąsi buvo parengtas nepažeidžiant Taisyklių 25 punkte įtvirtinto 20 darbo dienų termino ir išsiųstas Pareiškėjui, tačiau dėl objektyvių (nuo VMI nepriklausančių) aplinkybių Pareiškėjas VMI 2019-08-08 rašto Nr. (7.1) 46-MPD-9490 negavo (neatsiėmė Lietuvos pašte).

Taip pat pažymėtina, jog, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus kreipimąsi į VMI dėl Pareiškėjo skunde nurodytų aplinkybių, VMI, tyrimo metu teikdama paaiškinimus (atsakymą) Seimo kontrolieriui, atsakymo (paaiškinimų) Seimo kontrolieriui kopiją bei Vilniaus apskrities VMI Mokestinių prievolių departamento II skyriaus 2019-08-08 raštu Nr. (7.1) 46-MPD-9490 parengtą atsakymą pakartotinai išsiuntė Pareiškėjui paštu ir el. paštu (pažymos 6.6 ir 6.7 punktai). Atkreiptinas dėmesys, jog po to, kai VMI pateikė Seimo kontrolieriui ir Pareiškėjui pirmiau minėtą informaciją (dokumentus), Pareiškėjai papildomai į Seimo kontrolierių nesikreipė. **Taigi, darytina išvada, jog, tarpininkaujant Seimo kontrolieriui, Pareiškėjo skunde keliamos problemos buvo išspręstos gera valia.**

11. Apibendrinus pirmiau nurodytas išvadas, konstatuotina, kad Pareiškėjo skundo dėl VMI pareigūnų veiksmų (neveikimo), nepateikus atsakymo į Pareiškėjo 2019-07-12 kreipimąsi raštu, susijusį su Pareiškėjo mokestinėmis prievolėmis, tyrimas yra nutrauktinas, nes, vadovaujantis Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 3 dalimi, skundo tyrimas nutraukiamas, jei, tarpininkaujant Seimo kontrolieriui, skunde keliamos problemos išsprendžiamos gera valia.

12. Visgi, atkreiptinas VMI dėmesys į tai, kad, vadovaujantis Taisyklių 32 punkte įtvirtintomis nuostatomis, į prašymus turi būti atsakoma tokiu būdu, koku buvo pateiktas prašymas, arba tokiu būdu, kuris buvo nurodytas prašyme. Nagrinėjamu atveju, Pareiškėjas 2019-07-12 kreipimesi aiškiai nurodė, kokiais konkrečiais būdais norėtų gauti atsakymą iš VMI (el. paštu ir paštu) (pažymos 4 punktas), tačiau atsakymas buvo išsiųstas tik paštu. Tyrimu metu Seimo

kontrolieriui pateiktuose paaiškinimuose VMI pažymėjo, kad atsakingas VMI darbuotojas nagrinėjamu atveju „tiesiog neatkreipė dėmesio į tai, kad [Pareiškėjas] prašė informuoti paštu ir el. paštu, todėl el. paštu atsakymas nebuvo išsiųstas“ (pažymos 6.3 punktas). Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, taip pat atkreipiant dėmesį į pagalbos, gero administravimo principus (pažymos 7.1.2, 8 punktai), bei siekiant, jog ateityje panašaus pobūdžio probleminių situacijų būtų išvengta, VMI teiktina rekomendacija.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

13. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Seimo kontrolierius nusprendžia:

pareiškėjo X skundo dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), nepateikus atsakymo į X 2019-07-12 kreipimąsi raštu, susijusį su jo mokestinėmis prievolėmis, tyrimą nutraukti.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJA

14. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius **Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos** rekomenduoja:

imtis priemonių, kad ateityje Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos teikiant pareiškėjams atsakymus į jų prašymus (skundus), būtų laikomasi Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių 32 punkte įtvirtintos tvarkos.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas